

Ocena knjige “Psihologija učenja in pouka”

CIRILA PEKLAJ*

Univerza v Ljubljani, Oddelek za psihologijo, Ljubljana

Review of the book “Psychology of learning and teaching”

CIRILA PEKLAJ

University of Ljubljana, Department of Psychology, Ljubljana, Slovenia

Ključne besede: učenje, poučevanje, pedagoška psihologija, recenzije

Key words: learning, teaching, educational psychology, book reviews

CC=3500

Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.
(ISBN: 86-341-2624-2)

Vsi, ki se ukvarjamo z izobraževanjem, bomo verjetno z veseljem pozdravili izid knjige prof. dr. Barice Marentič Požarnik z naslovom *Psihologija učenja in pouka*, ki je v juniju 2000 izšla pri DZS v Ljubljani. S to knjigo smo dobili pregledno in obsežno delo na področju psihologije učenja in poučevanja. Knjiga je rezultat in nadgradnja dolgoletnega avtoričinega raziskovalnega in pedagoškega dela.

Iz vsebine in oblikovanja knjige je jasno razvidno avtoričino temeljno prepričanje, da poučevanje in tudi pisanje knjig ni zgolj transmisija, prenos informacij, znanja, razmišljanj iz enega vira v drugega, iz ene glave v drugo, iz avtoričine v bralčevo, ampak gre pri tem za izgradnjo lastnega znanja, ki ga mora opraviti vsak sam, pričujoče besedilo pa mu je pri tem lahko za izhodišče. V vseh poglavjih so zato vključene poleg zanimivih raziskovalnih podatkov, tudi sugestije za razmislek, povezave z drugimi deli besedila, predlogi za nadaljnje branje in tudi različne aktivnosti, ki jih lahko bralec izvede, da bi bolje spoznal uporabnost posameznega dela besedila za lastno pedagoško prakso - kot učenec ali kot učitelj.

*Naslov / address: doc. dr. Cirila Peklaj, Univerza v Ljubljani, Oddelek za psihologijo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: cirila.peklaj@ff.uni-lj.si

Knjiga vsebuje 21 poglavij, ki bi jih v najširšem smislu lahko razdelili na dva vsebinska dela. Prvi del je namenjen razčiščevanju vprašanj o tem, kaj je učenje, temeljnim psihološkim teorijam učenja, odnosu med zorenjem in učenjem ter nekaterim nevrofiziološkim osnovam učenja. Jedro tega dela knjige predstavljajo različne oblike učenja, ki so na podlagi Gagnejeve hierarhične razvrstitve oblik učenja, razvrščene od najbolj preprostih k najbolj sestavljenim. Avtorica se tako dotakne različnih nivojev učenja glede na sestavljenost procesa učenja, pa tudi različnih vsebinskih področij učenja: senzomotoričnega, spoznavnega in čustvenega. V okviru oblik učenja imata pomembno mesto tudi ustvarjalnost ter učenje stališč in vrednot. To sta področji, ki imata zagotovljeno pomembno mesto v naši šolski prenovi (kar lahko preberemo v temeljnih ciljih zakona o osnovni šoli), knjiga pa nam daje možnost za razmislek, kako dati pomembnejše mesto tema področjema tudi v vsakodnevni šolski praksi. Zadnje poglavje v tem delu knjige predstavlja kritični pregled pristopov k učenju, ki poskušajo integrirati kognitivne in socialno čustvene vidike učenja in jih lahko srečamo pod nazivi sugestopedija, NLP, izkušensko učenje ... Morda bi bilo za konec v ta del smiselno vključiti še eno obliko učenja, ki jo prinaša tehnološki razvoj, namreč psihološke vidike učenja z računalnikom.

V drugem delu knjige pa avtorica obravnava različne dejavnike, ki vplivajo na posameznikovo uspešnost pri učenju. To so različni spoznavni dejavniki (učenčeve sposobnosti, njegov kognitivni in učni stil, njegove strategije učenja) ter čustveni, osebnostni, motivacijski in socialni dejavniki, ki prav tako prispevajo pomemben delež k uspešnosti. Eno poglavje je namenjeno tudi učencem s posebnimi potrebami ter različnim načinom s pomočjo katerih se lahko približamo tem učencem in upoštevamo njihovo drugačnost ter jih spodbujamo na njihovih močnih področjih. Avtorica tudi preverjanje in ocenjevanje znanja obravnava predvsem z vidika vpliva različnih načinov preverjanja na kakovost učenja.

Zadnje poglavje ni samo zaključek knjige, ampak predvsem pogled v bodočnost, v smer vseživljenskega učenja, v smer aktivne konstrukcije lastnega vedenja, v smer učenja kot socialnega procesa, ki neprestano poteka v interakciji z drugimi in seveda neprestanega samostojnega uravnavanja procesa učenja v katerem se spreminjamo tudi kot osebnosti.

Pri knjigi Psihologija pouka in učenja je potrebno poudariti, da je poleg tega, da je vsebinsko zelo kakovostno delo, tudi izredno skrbno oblikovana - od izbora barv, tiska, poudarkov pomembnejših pojmov, slik, ilustracij, uporabe simbolov. Tudi v tem pogledu je to "bralcu prijazna knjiga", ki se lahko kosa s podobnimi učbeniki, ki izhajajo pri velikih svetovnih založbah.

Upam, da bo knjiga dosegla čim širši krog ljudi, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, in da jo bodo vzeli v roke, kot pravi avtorica: "kot poklicni priročnik sodobnega učitelja "razmišljujočega praktika", ki svojo "praktično modrost" postopno gradi ob poglobljenem razmisleku o neposrednih izkušnjah."